

Achter gesloten deuren in de Friese Wouden:

Klaas Westra (32) bouwt boeier „Constanter II”

„Geen mens hier in de buurt weet wat ik in deze schuur uitvoer. Misschien denken ze wel, dat ik jenever stook of in heroïne handel.

Maar deze deur is dan ook nog nooit open geweest en niemand weet wat er achter die deur wordt klaargemaakt en op 1 juli 1982 – ja, dit jaar – voltooid moet zijn.” Dit zegt Klaas Egbertus Westra (32), die in de buurt van Twijzel in een boerebedoeninkje woont. Om precies te zijn aan de Mounewei (de Molenweg dus) nr. 55. Het is typisch een weggetje op de zandgrond van de Friese Wouden. Geen sloten, maar boomwallen om de erven en de landerijen. En wie verder niets afweet van Westra's levensloop, zou kunnen denken, dat hij in kalveren handelt, kippen fokt – er lopen op zijn erf een aantal van die typische boeren-

kippen van een eerbiedwaardig ras rond – of misschien wel tot het genus der „strijkgeldschrijvers” behoort. Deze bieden op verkopen van huizen en landerijen om dan een bepaald percentage in de zak te steken (als zij er geen strop aan halen). Alles lijkt hier aan de Mounewei mogelijk, maar één ding niet. En nu moet ik het dan maar verklappen. Namelijk, dat in de schuur achter het woonhuis een broertje (of zusje) van de vermaarde honderdjarige boeier „Constanter”, van Eeltsjebaas uit Joure, wordt nagebouwd. Om precies te zijn op viervijfde van de ware grootte: lang 6,40 m, breed 3 meter met een mast van 9,60 meter. Roer, zwaarden en zeilen naar verhouding. Zo'n heel klein familielid van de boeier van de Halbertsma's uit Grouw is het dus niet.

Hoe komt iemand op de zandgrond, waar geen helling (werf) is, noch aangelegd kan worden, op de gedachte een rond jacht te bouwen? Moederziel alleen. Naar het voorbeeld van de „Constanter” nog wel. Als eerste ronde schip van naar hij hoopt een hele serie? Ja, dat is een lang, zij het uitermate boeiend verhaal. Klaas Westra is niet in de Friese Wouden geboren. Ook niet in het Waterland, maar als zoon van een boer in

Tekst: S. J. van der Molen
Fotografie: Paul Vogt

Pingjum op de zware klei van Wonsera-deel (tussen Harlingen en Bolsward voor wie daar niet bekend is). Geen boerenbloed blijkbaar. Want na de mulo in Harlingen naar het Instituut van de autohandel in Driebergen. Kreeg zijn diploma en kan met dat papier in zijn zak te allen tijde een garage beginnen. Heeft ook in garages gewerkt, maar ook op scheepswerven „in de polyester”, zoals in Heerenveen en in Akmarijp. En, niet te vergeten, twee jaar op een werf in het Zuidafrikaanse Johannesburg, waar een Joegoslaaf, bij name Poznaniowski, de „Flying Dutchman” bouwde. Daar bouwde de jonge Westra het hele schip: kleine laagjes hout, op elkaar gelijmd. Hij ging daar aan de slag omdat zijn geld op was toen hij in Zwart Afrika met vakantie rondzwierf. Op die manier werd het wel een langdurige „vakantie”.

Terug in Nederland werkte hij o.a. bij een aannemer in Alkmaar. Daar zagen hij en zijn vrouw – beiden vol verlangen naar Friesland – in een landelijk dagblad een advertentie waarin een „Woudboerderijtje” te koop werd aangeboden. Ze informeerden en werden door de verkopers (handige jongens, geeft Westra toe) langs zoveel kleine en kronkelige weggetjes door de boomrijke Wouden gevoerd, dat ze op nummer 55 van de Mounewei het idee hadden, dat ze op geen ander plekje zó ver buiten elke bebouwde kom konden zitten dan juist daar. De leperds! Want laat nou dat

De kajuit zit er ook al grotendeels op, want 1 juli is de „dead line”.

„Woudboerderijtje” nog geen 200 meter van de grote weg van Leeuwarden naar Groningen staan! Maar spijt hadden de Westra's niet, toen ze door een financiële meevaller dat huis met schuur en erf konden kopen. Dat is nu zeven jaar geleden.

In die jaren heeft Klaas Westra als kleine zelfstandige zijn boterham verdiend met timmerwerk aan boerderijen-in-restauratie en eigenlijk zou dat nog zijn vak zijn, als zijn vrouw hem niet in staat stelt, door een betrekking in de omgeving te aanvaarden, de hele dag aan zijn boeier te werken. In stilte, is men geneigd te zeggen. Maar hoe kom je van een boerenschuur bij een rond jacht? Wel, met schepen had Westra dus al kennis gemaakt. En zijn eerste produkt was ook niet deze „Constanter II”, maar een jacht van 9 meter lengte, dat hij bouwde naar een ontwerp van Van der Stad uit Amsterdam. Hij kocht grote platen hechthout van Bruynzeel, werkte er in Bergum een jaar lang aan, zonder enige hulp, en verkocht het schip toen aan een Rotterdammer. Maar dat was nog geen platbodem of rond jacht. Daarvan kreeg hij de smaak te pakken, toen hij de beide boeken van Folkert Nicolaas van Loon (herdrukt door Lyckle Jansma te Buitenpost) bestudeerde en de platen in de atlas natuurlijk ook. „Ik kan goed tekeningen lezen,”

aldus Westra, en zo vond hij de lektuur van Van Loon niet alleen leerzaam, ze bracht hem ook op een idee: zelf zo'n schip bouwen:

„De oude Friese schuitmakers konden niet lezen en Van Loon vond bij hen dan ook geen gehoor, toen hij de hellingen afreisde met zijn jacht. Ze hadden er ook geen trek in het lezen van tekeningen te leren; liever hielden ze zich aan de traditie: „op het oog”. Ook Eeltsje Holtrop van der Zee heeft nooit naar een tekening gewerkt, maar hij nam wel Van Loons ideeën over. Die van de snoek en de vogel met hun bewonderenswaardige bouw, waaraan de schepen een voorbeeld moesten nemen.” Van het een kwam het ander. In een jaarboek van het Fries Scheepvaartmuseum las Westra een artikel van H. G. van Slooten over de jubilerende „Constanter”, hij zocht contact met het „Stamboek” en dat leverde twee dingen op: een bijgewerkte tekening van de „Constanter” (destijds niet foutloos gemaakt door de Fries Stelwagen) en een vriendelijk gebaar van de Grouwster eigenaar, die hem toestond een hele middag de prachtige boeier van onder tot boven, van binnen en van buiten te bestuderen. „Ik had alles in mijn hoofd, elke verbinding, alle maten, ik hoefde niets op te schrijven,” aldus Westra.

Een andere „scholing” onderging hij bij

◀ *De „Constanter II” in de maak: Klaas Egbertus Westra te Twijzel bij het werk aan de plecht.*

de reünies van het Stamboek in Heeg. 's Morgens al om zeven uur, als de boeiers naast elkaar lagen en iedereen nog sliep, bekeek hij de vormen, inspekteerde het snijwerk, liet hij zich enthousiasmeren door de fraaie lijnen. Overigens ging er aan de bouw van de „Constanter II” nog wel een „zeedoop” vooraf. Westra had als scheepstimmerman gesolliciteerd bij Adri Bakker in IJlst met zijn vloot van skûtsjes en klippers. Hij werd aangenomen, maar moest wel een jaar lang schipper zijn op „De Nieuwe Zorg”. Nu was dat ook weer niet zó'n groot waagstuk, want hij was zeilinstrukteur bij Egon Brenninkmeijer in Heeg geweest. Maar toch voelde hij de spanning, toen hij met dit schip met vakantiegasten aan boord helemaal naar Borkum zeilde en bepaald niet met een vriendelijk briesje. Het liep allemaal best af en toen was hij ook klaar voor wat hij als zijn ideaal ziet: bouwer van platbodems en ronde jachten.

Met de „Constanter II” heeft hij dus de eerste stap op deze weg gezet en hij voelt zich gesterkt door zijn relaties met andere jonge scheepsbouwers in het hout, die zich onlangs verenigd hebben in, zoals men heeft kunnen lezen, de Stichting houten schepen. Bovendien had hij een meevaller in die zin, dat hij ditmaal niet hoeft te zorgen voor het tuig. Een poos geleden kwam hij in Zoutkamp en zag daar voor de wal een rond scheepje liggen. Maar wel van goeden huize; dat was duidelijk te zien. Het wrakke jachtje

– want dat was het – bleek in het bezit te zijn van een handelaar in schepen (inmiddels al weer van stiel veranderd), die de mast, de giek, het roer, de zwaarden en de zeilen (met de hand gemaakt van Egyptisch katoen) tijdig had opgeborgen. En daar de afmetingen dezelfde waren als van de „Constanter II”-aanbouw, was de koop gauw gesloten. Het in polyester „gewikkelde” wrak zou ook mee naar Friesland gaan, maar toen de romp (waarvan inmiddels nog enig snijwerk in veiligheid was gebracht) in de takels hing viel hij in diggelen . . . Van een plan van (ook al rondejachten-enthousiast) Keuning, bekwaam timmerman in Beetsterzwaag, kon helaas niets komen.

Keuning heeft inmiddels een nieuwe en grotere timmershuur voor Westra ontworpen en die is grotendeels ook al klaar. Daar is meer ruimte en kan het plan om de „Constanter” ook nog op ware grootte te bouwen, verwezenlijkt worden. Van harte hoopt Klaas Westra, dat zijn eerste „Constanter” vlot van de hand zal gaan. Dan kan hij met de „echte” beginnen. Enzovoort, enzovoort. Wat was nu het moeilijkste aan deze verkleinde editie? Westra legt het uit: Het moeilijkste is om het puntje van de gangen aan de steven een beetje scheluw te maken. „Torderen” noemt hij dat. „Ik ben er speciaal voor naar het Noordelijk Scheepvaartmuseum in Groningen gegaan om daar aan een opgesteld voor-

beeld te zien hoe dat moet. En het is mij gelukt.”

Hoewel Westra een vriend is van het traditionele in de scheepsbouw, heeft hij bij het boegbranden niet meer gebruik gemaakt van het overigens wel zo schilderachtige opvlammende riet. Hij gebruikt, zoals alle jonge houtbouwers, gas. De ouderen in het vak durfden de stap van riet naar gas niet te nemen. Het riet hadden ze in hun macht, maar gas? Daar twijfelden ze toch aan. Westra had die twijfels niet: hij had nooit met riet gewerkt. En wat het snijwerk betreft, daarbij wil hij de overgeleverde versieringen zoveel mogelijk handhaven. Dat valt bij het Stamboek ook beter in de smaak. Daar is men terecht afkerig van te individuele ontwerpen, die trouwens ook maar zelden de bekoring van de oude voorbeelden hebben. Daarom hangen in de schuur ook de beschilderde stukjes snijwerk, die eenmaal het Fries jacht uit Britswerd sierden. Ze inspireren de man die op het droge een boeier bouwt. Om over een klein half jaar het schip te water te laten in de Twijzeler vaart, waar vroeger de dorpsturschipper meerde. En dat is ook maar weinig verder dan die verkeersweg van Leeuwarden naar Groningen, die dwars door de langgerekte dorpskom van Twijzel loopt. Het zal bij die gelegenheid stellig niet aan belangstelling ontbreken.

De deuren van de werfshuur gingen maar even open voor fotograaf Paul Vogt

